

Marijampoliečių stabai prieš lietuvių antrąją religiją

V. Žemaičio nuotrauka

Vytautas ŽEMAITIS. Šį krepšinio stovą statybininkai nuvertė prie R. Juknevičiaus gatvės 11-ojo namo. Jo gyventojams vietoje žaidimo aikštelės bus įrengta keliasdešimt papildomų vietų palikti automobilius. Lietuvių „antroji religija“ krepšinis čia iškeista į marijampoliečių stabą – automobilį.

Statistinį Marijampolės vaiką labiau traukia sėsti prie mašinos vairo nei imti į rankas krepšinio kamuolį ir prakaituoti keletą metų, kol gali paaiškėti, kad jaunuolis netinka didžiajam sportui. Todėl vairuotojų teises kasmet gauna šimtai pilnametystės sulaukusių marijampoliečių, o įvairaus amžiaus Lietuvos krepšinio rinktinėse mūsų miesto atstovų reikėtų ieškoti dieną su žiburiu.

Daugiau 6-7 psl.

Kardiologai įspėja

Aistė ŠVEDAITĖ, UAB „Adverum“. Išankstiniais Higienos instituto duomenimis, praėjusiais metais mirė 43 547 žmonės – 5 tūkst. daugiau nei užpėnai. Nors COVID-19 liga figūruoja tarp keturių pagrindinių mirties priežasčių, kraujotakos sistemos ligos vis dar pirmauja. Pėnai jos sudarė 52,7 proc. visų mirties atvejų, o mirtys nuo COVID-19 – 5,2 proc.

Lietuvos kardiologų draugijos prezidentės profesorės Jelenos Čelutkienės teigimu, ši statistika liūdina, nes nuo 2015 m. besileidusi mirtingumo nuo kraujagyslių ligų kreivė vėl pradeda kilti: 2020 m. nuo šių ligų mirė 9,8 proc. daugiau negu 2019 metais. Tarp tokio šuolio priežasčių įvardijami netiesioginiai COVID-19 ligos padariniai, vengimas lankytis pas gydytojus.

„Dar vienas neraminantis skaičius – mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų atvejai namuose. Palyginti su užpėnai, 2020 m. pabaigoje mirusiųjų namuose skaičius išaugo net 90 proc. Priežasčių, kodėl tai įvyko, gali būti ne viena, tačiau akivaizdu, kad per karantiną žmonės

gerokai rečiau lankėsi pas kardiologą ir šeimos gydytoją. Labiausiai nukentėjo sergantys lėtinėmis ligomis, tokiomis kaip hipertenzija, diabetas, nutukimas, širdies nepakankamumas, išeminė širdies liga. Šių pacientų ligos eiga buvo sunkesnė, be to, rizika mirti nuo koronavirusinės infekcijos gerokai didesnė“, – komentuoja prof. J. Čelutkienė.

Įvairių šaltinių duomenimis, Europoje dėl miokardo infarkto per pandemiją į gydymo įstaigas atvyko 40 proc. mažiau pacientų. Anot profesorės, žmonės buvo linkę vengti kreiptis pagalbos ir pakentėti. Per karantiną ženkliai sumažėjo pirminio, antrinio ir tretinio lygio pagalbos suteikimas.

Siekiant sumažinti pradėjusį augti mirčių nuo širdies ir kraujagyslių ligų skaičių, profesorė ragina ne tik pasiskiepyti nuo pavojingų infekcijų, bet ir tvarkingai vartoti specialisto skirtus vaistus, sveikai maitintis, atsisakyti žalingų įpročių, užsiimti aktyvia fizine veikla, o svarbiausia – reguliariai lankytis pas šeimos gydytoją ar kardiologą, atlikti visus būtinus tyrimus.

MIESTO LAIKRAŠTIS

NEMOKAMAI ir www.miesto.lt

2021 m. liepos 22 d. Nr. 16 (1765)

Japonijoje – du vėliavnešiai

Lina MOTUŽYTĖ, Lietuvos tautinis olimpinis komitetas. Tokijo olimpinė žaidynių atidarymo ceremonija, kaip ir visos žaidynės, bus kitokia nei įprasta. Ši kartą šalių parade dalyvaus tik sportininkai, o dėl sugriežtinto atvykimo į Olimpinių kaimelių, tikėtina, jų bus gerokai mažiau.

Šiais metais pirmą kartą olimpinė žaidynių istorijoje vėliavą neš ir sportininkas, ir sportininkė. Lietuvos trispalvė atidarymo ceremonijoje patikėta plaukikui Giedriui Titeniui ir dziudo imtynininkei Sandrai Jablonskytei.

„Renkant vėliavnešius turėjo

me atsižvelgti ne tik į sportininkų pasiekimus, bet ir į varžybų tvarkaraštį. Atidarymo ceremonijoje dalyvausiantys atletai užtruks mažiausiai 5 valandas. Tie, kurie į ceremoniją atvyks iš aklimatizacijos stovyklos, į viešbutį grįžtų tik 3 val. nakties. Be to, nemaža dalis sportininkų dar nebus atvykę į Japoniją.

Esame dėkingi Giedriui ir Sandrai už tai, kad priėmė šią atsakomybę, neabejoju, kad Lietuvos trispalvė Tokijo olimpiniam stadione plevėsuos išdidžiai“, – sakė olimpinė čempionė, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentė

Daina Gudzinevičiūtė.

Europos vicečempionas, pasaulio čempionato trečios vietos laimėtojas Giedrius Titenis – vienas labiausiai patyrusių Lietuvos olimpinės rinktinės narių. Tokijo olimpinės žaidynės jam – jau ketvirtosios.

„Nešti šalies vėliavą olimpinė žaidynių atidarymo ceremonijoje – ne tik didelė garbė, bet ir atsakomybė. Esu dėkingas, kad ji buvo patikėta man, tai bus išskirtinė patirtis“, – sakė G. Titenis.

Dziudo atstovė S. Jablonskytė – olimpinė žaidynių debiutantė. Sportininkė šiais metais Europos čempionate užėmė 5 vietą.

„Tikrai nesitikėjau, kad man teks ši garbė. Tai pirmosios mano žaidynės, o apie vėliavos nešimą net nesvajojau, todėl dabar šiek tiek jaudinuosi. Jaučiu didelę atsakomybę, man garbė būti tarp tų sportininkų, kurie yra nešę trispalvę žaidynių metu“, – sakė sportininkė.

Olimpinė žaidynių atidarymo ceremonija liepos 23 dieną Tokijo olimpiniam stadione vyks 14 val. Lietuvos laiku.

Aukščiausi gyvenamieji pastatai

Greta JANKAITYTĖ. Dar senovės Romoje statyti daugiau nei 10 aukštų daugiabučiai. Tačiau dėl tuometinių nepakankamai išvystytų statybų ir gaisrinės saugos technologijų viduramžiais ir vėliau daugelyje šalių išsivyravo aukštingumo ribojimai. Jie taikyti iki pat XIX a. pab.–XX a. pr., kuomet atsirado naujos statybų technologijos. Ypač aukšti daugiabučiai pradėjo populiarėti po Antrojo pasaulinio karo.

Aukščiausias gyvenamasis pastatas pasaulyje – Niujorke 2014 m. pradėtas statyti 134 aukštų dangoraižis „Central Park Tower“. Jį baigti numatyta šiemet. Šio pastato aukštis – 472 metrai, jame įrengti 179 prabangūs butai. Skelbiama, kad jų kainos prasideda nuo 6,3 mln. JAV dolerių (5,3 mln. eurų).

Antrą ir trečią vietas taip pat užima Niujorko dangoraižiai: 84 aukštų ir 435 m aukščio dangoraižis „111 West 57th Street“ bei 425 m aukščio ir 88 aukštų „432 Park Avenue“ (nuotraukoje).

Aukščiausių gyvenamųjų pastatų penketuką užbaigia Dubajaus (Jungtiniai arabų emyratai) kūriniai. Tai 2017 m. baigtas statyti 101 aukšto ir 425 m aukščio dangoraižis „Marina 101“ ir 2012 m. atidarytas 413 m „Princess Tower“, turintis taip pat 101 aukštą.

Lietuvoje aukščiausias gyvenamasis pastatas yra Klaipėdoje. Tai 112 m aukščio ir 34 aukštų daugiabutis „Pilsotas“, pastatytas 2007 m.

Ar krikščionybė jau praeities religija?

Kęstutis ŽEMAITIS, kunigas. Keičiantis tradicijoms, požiūriui į bendražmogiškąsias ir tuo pačiu krikščioniškas vertybes gali kilti klausimas – ar krikščionybė liks praeityje? Visgi mąstantis žmogus supranta, kad, nepaisant minėtų pokyčių, privalo išlikti kažkas fundamentalaus, nesikeičiančio. Kitaip atsitiktų kaip namui, pastatytam be pamatų. Tad kas gi tas pamatas, ant kurio statomos kiekvienos kartos pagrindinės laisvės, išsipareigojimai, atsakomybės principai?

Tokį klausimą ko gero kėlė ir profesorius Thomas E. Woods, Kolumbijos (JAV) universiteto mokslų daktaras. Visai neseniai jis išleido knygą „Kaip Katalikų Bažnyčia sukūrė Vakarų civilizaciją“. Atrodytų, kad autorius mąstydamas tiesiog dėlioja faktus, juos analizuodamas ir pateikdamas išvadas. Pagrindinės knygos mintys yra šios: kaip vienuoliai išgelbėjo civilizaciją, kaip Bažnyčia puoselėjo mokslą, meną, sukūrė tarptautinės teisės pagrindus, rūpinosi socialine sistema, padėjo vystyti ekonomikai ir tiesiog padovanojo Europai svarbiausius moralės pagrindus. Žinoma, katalikybė neišbraukė to, kas gero buvo sukurta graikų ar romėnų poantikiniam pasaulyje, bet sugebėjo tai perimti ir pritaikyti naujai epochai, tokiu būdu sudarydama sąlygas vystytis tautų ir valstybių gerovei. O tai sąlygojo naujos – kitokios Europos ateitį, naujos Vakarų civilizacijos kryptį.

Manau, kad neverta bandyti paneigti dr. T.E. Woods teiginius ir jų interpretacijas. Tačiau gali kilti pagunda paneigti jų egzistencijos sąlytį su Katalikų Bažnyčia šiandien. Čia būtų gana įdomi diskusija, tačiau, susipažinę bent su popiežiaus Leono XIII ir vėlesnių popiežių mokymu, šiandieniniais Bažnyčios dokumentais pamatytume, kad nuo profesoriaus T.E. Woods minimų laikų Katalikų Bažnyčios požiūris ir indėlis į Europos civilizacijos pamatus nepasikeitė. Fundamentaliosios vertybės nesiskiria nuo krikščioniškųjų. Tad jų atsisakę atsisakome to, kas Europą padarė Vakarų kultūros ir moralės lopšiu.

Diskutuodami šia tema galime rasti daugybę pavyzdžių, patvirtinančių krikščioniškųjų vertybių besąlygiško būtinumo pusę. Tarp tokių pavyzdžių yra ir daug Lietuvos žinomų asmenų: vyskupai Motiejus Valančius, Teofilius Matulionis, Jurgis Matulaitis, profesorius Pranas Dovydaitis, kunigas Mykolas Krupavičius, Adelė Dirsytė ir daugelis net mums nežinomų žmonių, užėmusių valstybės, savivaldos, verslo, kultūros, švietimo ir kitose srityse vienokias ar kitokias pareigas. Galiausiai tai yra paprastas, bet nuoširdus ir doras žmogus, atliekantis patikėtus darbus, nuo kurių priklauso kartais ne tik maži, bet ir labai svarbūs dalykai.

Nei vienas asmuo negali išbraukti iš savo veiklos tų principų, kurie buvo ir tebėra Vakarų civilizacijos pagrindais Europoje. Tai yra Dešimties Dievo įsakymų rezultatas.

Europos sąjungos istorija siejama su gerai žinomo asmens – Roberto Šumano (1886–1963), Antrojo pasaulinio karo metais nacių kankinto, vėliau jau laisvoje Prancūzijoje buvusio užsienio reikalų ministru, vardu. Šis žmogus dar 1950 metų gegužės 9 d. savo kalba davė pradžią Europos valstybių vienijimuisi, 1992 metų Maastrichto sutartimi tapusiu Europos sąjunga. Šis žmogus buvo giliai tikintis katalikas, kasdien meldavęs ir savo gyvenimą grindęs krikščioniškomis vertybėmis. Jam buvo svarbu teisingumas, garbingumas – visa, kas išplaukia iš Dešimties Dievo įsakymų.

Popiežius Pranciškus šį politiką ypatingai įvertino leisdamas skelbti jo dorybių pripažinimą, atveriantį kelią į palaimintuosius. R. Šumanas buvo moralinis savo tautos autoritetas, kuriantis ekonominę krašto gerovę ir puoselėjantis socialinį teisingumą.

Taigi Robertas Šumanas, Europos bendrijos kūrėjas, pagrįstai vadinamas Europos Tėvu, ko gero šiandien nedvejodamas sakytų, kad krikščionybė sukūrė Europos vertybes, be kurių Senojo žemyno ateitis nėra autentiška.

Gyvenimas tik šia diena skatina Marijampolės ligoninės nuopolių

Gediminas AKELAITIS
Krikščionių sąjungos Marijampolės
regiono skyriaus pirmininkas

Po tyrimo, kurį respublikinėje Šiaulių ligoninėje atliko jos steigėjos - Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) komisija, atleistas šios gydymo įstaigos direktorius. Tyrimo, pradėto po galimai kolegų įžeidinėjimų nepakėlusios jaunos medikės savižudybės, išvadose nurodoma, kad vadovas neužtikrino nediskriminacinės darbo aplinkos, toleravo nesaugų psichologinį ir socialinį klimatą.

Panaši situacija ir daugelyje kitų gydymo įstaigų, tarp jų Marijampolės ligoninėje. Daugiau kaip pusė šimto jos darbuotojų dar

praėjusių metų balandžio mėnesį įteikė ligoninės administracijai prašymą nušalinti nuo pareigų Anesteziologijos ir intensyvios terapijos skyriaus vedėją Eligijų Jucių. Jis, be kita ko, kaltintas psichologiniu smurtu prieš pavaldinius.

Ligoninei laikinai vadovavusi direktorės pavaduotoja (direktorė tada sirgo) skundui tirti sudarė komisiją. Ji konstatavo, kad skyriuje viskas gerai, darbuotojai neteisūs. Aš taip pat dalyvavau komisijos veikloje ir pateikiau atskirą, kardinaliai priešingą nuomonę, nes žinau, kad darbuotojų skundai pagrįsti. Matyt, ir kiti komisijos nariai tai žinojo, tačiau dėl „šventos ramybės“ priėmė ligoninės vadovybei artimam medikui palankų sprendimą.

Ligoninės steigėja – Marijampolės savivaldybė (jos taryba), skirtingai nei SAM Šiaulių ligoninės atveju, savojo tyrimo neinicijavo. O kam, ligoninė jau dirba? Be to, savivaldybės taryboje nėra žmogaus, kuris nusimano sveikatos apsaugos sistemoje, jos veiklos neanalizuoja savivaldybės administracija. Čia nėra net atitinkamo specialisto – Sveikatos priežiūros skyriuje darbuotojai neužsibūna.

Tuo tarpu ligoninėje niekas nesikeičia, nors čia jau aštuonis mėnesius dirba savivaldybės mero pasirinktas naujas direktorius. Buvusios gydymo įstaigos vadovės laikais susidaręs medikų ir administracijos darbuotojų klanas, siekdamas neprarasti savo įtakos, parengė naujas ligoninės Darbo tvarkos taisykles,

kurios draudžia kritikuoti, aptarinėti vadovų sprendimus, pavedamas vykdyti užduotis. Tuo siekiama, kad darbuotojų skundai nepasiektų ligoninės direktoriaus.

Kodėl jis pasirašė tokias iš esmės žmogaus teises pažeidžiančias taisykles? Matyt, nenorėjo likti vienišas naujame kolektyve, siekė, kad jam nebūtų trukdoma dirbti taip, kaip jis išmano. Tuo tarpu klanas pasiekė savo – darbuotojai vadovui nesiskundžia, reiškia ligoninėje viskas gerai.

Bet ar gali būti gerai, kai laikomasi nuo seno susiformavusio vadovavimo stiliaus, skatinančio nepasitikėjimą, įtarinėjimą, gandų platinimą?

Todėl nenuostabu, kad jauni specialistai tokioje atmosferoje iškenčia du tris mėnesius ir ieško kitos darbovietės. O tie, už kurių rezidentūros studijas apmokėjo Marijampolės savivaldybė, kad nereikėtų jai gražinti pinigų, dirba ketvirtadaliu etato. Tai per mėnesį keli naktiniai budėjimai, po kurių jauni specialistai vyksta į Vilniaus ar Kauno ligonines praktiniam darbui.

Toks važinėjimas (darbas Marijampolėje) trunka nuo trijų iki penkerių metų, priklausomai nuo sutarties, kurią rezidentas sudarė su savivaldybe, įtikėjusia, kad taip pritrauks į mūsų ligoninę kvalifikuotų medikų.

Tačiau tokia priemonė tėra palengvinimas didelių krūvių atlaikantiems pensinio am-

žiaus medikams. Savivaldybė, kaip ir ligoninės administracija negalvoja apie ateitį, o vadovaujasi principu: „Šiandien kaip nors išgyvensime, o rytoj bus matyti.“

Pavyzdžiui, rekonstruojamas gerontologijos skyrius (čia gydomi garbaus amžiaus žmonės, sergantys sunkiai pagydomomis chroniškėmis ligomis), nors ligoninėje nėra nė vieno šios srities specialisto. Valstybinei ligonių kasai reikalaujant sumažintas lovų skaičius traumas patyrusiems vaikams, todėl mažieji pacientai dėl paprasčiausių problemų vežami į Kauno klinikinę ligoninę. Čia arba į privačias klinikas vyksta ir gimdyvės iš Marijampolės, nes mūsų ligoninėje nebėra kam priimti gimdymo.

Kauną arba Druskininkus tenka rinktis norintiems išsitiirti magnetiniu rezonansu, nes iki šiol delsiama pateikti paraišką šiam įrenginiui pirkti. Tiesa, ligoninė įsigijo kompiuterinį tomografą, tačiau vos ne „per prievartą“, nes tokie tyrimai privalomi regioninei ligoninei.

Nors meras giria „stiprią ligoninę“, jos bene vienintelė stiprybė – miesto verslininkų teikiama labdara, padėjusi išvengti skausmingesnių pandemijos padarinių. Anksčiau šelpė danai, dabar - vietos verslas, o pati ligoninės administracija tik skėščioja rankomis.

Tai yra degradavimas. Ir jis tęsis, kol nebus pakeista gydymo įstaigų vadovų skyrimo tvarka, valstybė neperims iš savivaldybių sveikatos apsaugos sistemos reguliavimo.

Ar grožis reikalauja aukų?

Juozas RAŠKAUSKAS. Toks klausimas kyla einant Vytauto gatvės pro keistos architektūros namą. Čia veikia net trys įstaigos, besirūpinančios moterų, o gal ir vyrų išvaizda bei kūnu. Bėda ta, kad dviejų pavadinimai užrašyti angliškai, todėl sunku suprasti, kur rūpestis prasideda, o kur baigiasi.

Gal, sakau, galima užsisakyti ir kanopų priežiūrą ar dailinimą, bet baugu užsukti ir paklausti, nes mano anglų kalbos žinios tik „little bit“ (liet. - truputį).

Šie grožio centrai savo šiukšlių konteinerius palieka prie pat gatvės. Pagal juos marijampoliečiai gali spręsti, kaip įstai-goms sekasi dirbti. Kartais konteineriai būna kaupini ir grožio atliekų maišai sukraunami šalia jų, o kai klientų sumažėja, akį džiugina tik konteinerių spalvos.

Nežinau, kaip užsieniuose, bet iki šiol mūsų mieste buvo mada savo šiukšles slėpti, o ne viešai išstatyti. Juolab kad išstatomos jos šalia Marijampolės krašto ir prezidento Kazio Griniaus muziejaus, kurį lanko ne tik žingeidūs marijampoliečiai, bet ir miesto svečiai.

Elektromobiliui jau beveik 140 metų

Vilma VAITIEKŪNAITĖ, „Avia solutions group“. Nors elektra varomi automobiliai didesnio populiarumo susilaukė visai neseniai, tai nėra nauja koncepcija. Sunku patikėti, tačiau pirmąjį serijinį elektromobilį dar 1884 m. pagamino anglas Thomas Parker.

Jis sukūrė keletą elektromobilių modelių, iš kurių vienu dažnai keliaudavo pats, nepaisant tada Anglijoje galiojusio Lengo lokomotyvo įstatymo. Šis nurodė, jog transporto priemonėje turėjo būti trys vyrai - du važiuoti ir vienas eiti priešais su raudona vėliava. Elektromobiliu teisėtai leista važiuoti 6,4 km/val. greičiu užmiešio keliais ir 3,2 km/val. greičiu mieste.

Nors T. Parker kurti elektromobiliai buvo gana populiarūs Anglijoje bei JAV, patobulintos benzino ir dyzelino variklių technologijos visuomenės susidomėjimą elektromobiliais prislopino iki pat XXI amžiaus.

1899 m. pagamintas „Baker Electric“ automobilis kainavo 2 300 dolerių – šių laikų kainomis apie 61,2 tūkst. eurų. Nors gali pasirodyti, jog per daugiau nei šimtą metų elektromobiliai beveik neatpigo, vertėtų nepamiršti, kad 1899-aisias automobilis buvo nepatogi karieta, viena įkrova galėjusi

nuvažiuoti ne daugiau 80 km.

„Nesunku įsivaizduoti, kiek kantrybės pareikalavdavo tokios kelionės. Gal tai ir buvo viena priežasčių, kodėl elektromobiliai savo šlovės valandos sulaukė tik XXI amžiuje. Už beveik dvigubai mažesnę kainą siūlomas išskirtinis patogumas, kurio net negalima lyginti su medinėmis kariatos sėdynėmis. O ką jau kalbėti apie atstumus. Dabar elektromobiliai vienu įkrovimu gali nuvažiuoti net keturis kartus ilgesnį atstumą“, – kalba Giedrius Lelevičius, ekologiškų transporto sprendimų įmonės „Busnex“ verslo plėtros vadovas.

1971 m. vasarą vykusio erdvėlaivio „Apollo 15“ misija buvo ketvirtoji ekspedicija, išlaipinusi žmones mėnulyje. Tačiau tai pirmasis kartas, kai Amerikos astronautai atsigabeno ir novatorišką mėnuleigį – „Lunar Roving Vehicle“. Ši keturratė baterijomis varoma transporto priemonė leido astronautams nukeliauti didesnius atstumus, vežti papildomus įrankius, padėjusius surinkti daugiau mėnulio mėginių.

„Lunar Roving Vehicle“ mėnulyje naudojo trys misijos.

Mėnuleigis svėrė 210 kg ir galėjo vežti 490 kg. Pirmasis modelis judėjo iki 13 km/val. greičiu, o paskutiniosios misijos metu pasiekdavo 18 km/val. greitį.

Šiuolaikiniams elektromobiliams kelių šimtų kilometrų kelionės jau nekelia didelių problemų dėl nuolat tobulinamų talpių baterijų. Anot G. Lelevičiaus, Lietuvoje, kurioje atstumai yra ganėtinai nedideli, vienu įkrovimu galima be vargo

nuvažiuoti daugiau nei 300 km.

Didėjant elektromobilių populiarumui nuolat tobulinama jiems skirta infrastruktūra. Antai nuo 2019 metų gegužės viešųjų įkrovimo stotelių Jungtinėje Karalystėje yra daugiau nei degalinių.

„Tikimės, jog ilgainiui ir Lietuvoje įkrovimo stotelių tinklas plės, nes dabar jų yra tik kiek daugiau nei 300. Tačiau ateitis – daug žadanti. Valdžia tikina, kad 2030 metais mūsų šalyje tokių stotelių bus net 60 tūkstančių“, – sako G. Lelevičius.

Elektromobilių įkrovimo stotelė prie Marijampolės kultūros centro

Vytauto ŽEMAIČIO nuotrauka

#StartuokSuMarko – kurk savo sėkmės istoriją!

MARIJAMPOLĖS
KOLEGIJA

Nori kurti draugišką
aplinkai verslą?

Studijuok
**DARNAUS VERSLO
VADYBĄ**

- *Kultūros ir sporto industrijos
- *Sveikatingumo ir grožio verslas
- *Socialinių medijų rinkodara
- *Agroverslas

Svajoji apie karjerą, kurios
neribotų valstybių sienos?

Studijuok
**TARPTAUTINIO VERSLO
VADYBĄ**

Domina nusikalstamų veikų
atskleidimas?

Studijuok
**TEISĘ IR VIEŠUOSIUS
PIRKIMUS**

Negali gyventi be anglų kalbos
ir bendravimo?

Studijuok
**VERSLO ANGLŲ KALBĄ
IR KOMUNIKACIJĄ**

Domiesi vaikų
ugdymu?

Studijuok
**VAIKYSTĖS
PEDAGOGIKĄ**

Nori organizuoti
transporto
įmonių veiklą ir
vystymąsi?

Studijuok
**TRANSPORTO
LOGISTIKĄ**

9 programos 9 galimybės

Tau nesvetimas
skaičių pasaulis?

Studijuok
**BUHALTERINĘ
APSKAITĄ**

Negali gyventi be išmaniųjų įrenginių ir IT?

Studijuok
**INFORMACINIŲ SISTEMŲ
TECHNOLOGIJAS IR
KIBERNETINĘ SAUGĄ**

Sieki spręsti
tarpusavio santykių
ir socialines problemas?

Studijuok
**SOCIALINĮ
DARBĄ**

- *Socialinis darbas sveikatos
prižiūroje
- *Socialinio darbo vadyba

Daugiau galimybių tavo
karjeros sėkmės istorijai
www.marko.lt

*Specializacijos

Vilija Blinkevičiūtė: „Nė vienas žmogus neturi likti nuošalyje“

Rimantas KAZLAUSKAS

Pandemija, karantinas dar labiau padidino skurdą, atskirtį, pajamų nelygybę. Kokias priemones situacijai keisti siūlo Europos Sąjunga? Pokalbis apie tai su Europos Parlamento nare, Lietuvos socialdemokratų partijos pirmininke Vilija BLINKEVIČIŪTE.

- Gerbiama Vilija, kaip didėjančias socialines problemas siūlo spręsti Europos Sąjunga? Kaip jas spręsti Lietuvoje?

- Pavasario pabaigoje Porto mieste vykusiame ES vadovų, Europos institucijų ir visuomenės atstovų susitikime buvo aiškiai patvirtinta: turime siekti socialinės Europos, būtina užtikrinti lygias galimybes visiems, kad nė vienas nebūtų paliktas nuošalyje. Taip pat – žymiai didesnės ES ir valstybių lėšos turi būti skiriamos darbo vietoms, profesiniams įgūdžiams ir inovacijoms, gerovės valstybei ir socialinei apsaugai.

Tokia politika turi būti ir Lietuvoje. Juolab kad ir iki pandemijos Lietuvoje skurdo lygis, atskirtis, pajamų nelygybė buvo vieni didžiausių Europos Sąjungoje.

Augant infliacijai ir kylant kainoms valstybė turėtų labiau indeksuoti ir didinti senatvės pensijas, vaiko pinigus, universalią išmoką gimus vaikui (ji jau daugelį metų nesikeičia). Lietuvoje būtina įgyvendinti europinę Vaikų garantijos iniciatyvą, kuri užtikrintų vaikams stogą virš galvos, maistą, galimybę

kokybiškai mokytis, lavintis. Kai kam sunku patikėti, bet Lietuvoje (kaip ir visoje ES) yra skurstančių vaikų, beveik kas ketvirtam gresia skurdas ir socialinė atskirtis.

Tuo pačiu tai būtų ir šeimos stiprinimo politika.

Pagrindinis dalykas, kurį aptarėme ir susitikime su Prezidentu – mūsų piliečių gyvenimo kokybė ir socialinės apsaugos politika. Ar ji pasiekia kiekvieną žmogų ir ką dar turime padaryti, kad dabar, kylant kainoms, jų gyvenimo kokybė nenukentėtų.

- Kaip vertinate tai, kad nuo liepos pirmos Lietuvoje įvestos vienišų žmonių pensijos?

- Teigiamai. Žmonės sako: į kišenę, tai ne iš kišenės. Bet ar daug Lietuvoje manančių, kad 28 eurai iš esmės pakeis vienišo žmogaus gyvenimą, išgelbės nuo skurdo?

Kalbu apie esminius sprendimus. Lietuva yra viena iš mažiausiai skiriančių lėšų pensijoms palyginti su bendruoju vidaus produktu. Apie du kartus mažiau nei vidutiniškai skiria ES valstybės.

Dar blogesnė pensininkų padėtis, jei vertinsime santykinio skurdo ir socialinės atskirties požiūriu. Pensinio amžiaus žmonių, kurie patiria skurdo ir socialinės atskirties riziką lygis Lietuvoje (37,4 proc.) yra 1,4 karto didesnis už bendrą lygį. Tuo tarpu ES vidutinis skirtumas tik 1,1 karto, o net 15 ES valstybių vyresnio amžiaus žmonių skurdo rizikos

lygis žemesnis už vidutinį. Yra į ką lygiuotis.

Stipriai atsiliekame ir pagal pensijų pakeitimo normą, kuri rodo pensijos santykį su buvusiu atlyginimu. Kartu su Latvija ir Kroatija esame ES dugne. Taigi gyventojų ar visų pensininkų skurdo lygiui sumažinti reikia gerokai didesnių pinigų.

- Koks, Jūsų manymu, šioje situacijoje būtų minimalus mėnesio atlyginimo (MMA) vaidmuo?

- Europos Parlamente ne kartą pažymėta, kad minimalios pajamos ar atlyginimas turi užtikrinti orų gyvenimą, t.y. žmogus negali skursti, gali patenkinti būtiniausius poreikius, gydytis, mokytis, nors ir minimaliai patenkinti kitus poreikius, pavyzdžiui, kultūrinius.

Praėjusį lapkritį Europos Komisija (EK) pateikė direktyvos projektą, numatantį bendras taisykles ir principus dėl minimalaus mėnesio atlyginimo (MMA) nustatymo ES valstybėse. Užtikrinti teisę į deramą MMA reikalavo Europos Parlamentas.

Net 10 procentų ES dirbančiųjų patiria skurdą. Ir tokių žmonių nuolat daugėja.

Ekonomikos nuosmukio laikotarpiams MMA reikšmė tampa dar svarbesnė. COVID-19 sukelta krizė ypač paveikė sektorius, kuriuose dirba daugiau mažą darbo užmokestį gaunančių darbuotojų, pavyzdžiui, mažmeninės prekybos, paslaugų srityse. Būna priminti, kad dauguma

Vilija Blinkevičiūtė: „Lietuva yra viena iš mažiausiai skiriančių lėšų pensijoms palyginti su bendruoju vidaus produktu. Apie du kartus mažiau nei vidutiniškai skiria ES valstybės“

(beveik 60 proc. visoje ES) minimalų darbo užmokestį gaunančių asmenų yra moterys.

Lietuvoje jau šiandien MMA turi būti ne mažesnis nei 750 eurų. Ir tai, jei kalbame apie minimalius žmogaus poreikius. Ir derybose su darbdavių atstovais dėl MMA Vyriausybė turėtų stoti profsąjungų pusėje. Juolab kad nieko nė nebendė

daryti, kai Lietuvoje drastiškai brango elektra ir dujos. Juk tai dar vienas smūgis mažas pajamas turintiems žmonėms.

www.blinkeviciute.eu

Vasariški „Tele2“ pasiūlymai: nuolaidos išmaniesiems laikrodžiams, telefonams ir planšetėms

Ieškantiems išmanojo laikrodžio su eSIM technologija, naujo telefono ar planšetinio kompiuterio – geros naujienos. „Tele2“ paruošė daugybę puikių pasiūlymų, kuriais jau dabar galite pasinaudoti operatoriaus fiziniuose salonuose arba internetinėje parduotuvėje www.tele2.lt.

Išmanieji laikrodžiai su eSIM – vos nuo 4,43 Eur/mėn.

Jeigu jau kurį laiką svajojate apie išmanųjį laikrodį, su kuriuo galite skambinti, atsilipti į skambučius ir naršyti internete, net kai telefonas yra toli, dabar atėjo tinkamas metas jį įsigyti. Išmaniųjų „Samsung“ laikrodžių su eSIM technologija kainos prasideda vos nuo 4,43 Eur/mėn., o neribotų GB, neribotų pokalbių ir neribotų SMS planu laikrodžiui net 6 mėnesius galėsite naudotis visiškai nemokamai.

Pasiūlymas galioja pasirinkus bet kurį laikrodį ir sudarant 24 ar 36 mėn. sutartį ir mokant pradinę įmoką bei mėnesinę įmoką, kuri nurodyta www.tele2.lt prie konkretaus laikrodžio modelio. 6 mėn. išbandymas nemokamai galioja sudarius 24 mėn. sutartį, o po 6 mėn. įsigalioja įprasta plano laikrodžiui kaina numatyta paslaugų teikimo sutartyje. Pavyzdžiui, patvarų ir stilingą, nerūdijančio plieno išmanųjį laikrodį su eSIM technologija „Samsung Galaxy Watch Active 2 LTE (40 mm)“ dabar galite įsigyti su 1 Eur pradine ir 4,43 Eur mėnesine įmoka. Laikrodžio kaina iš viso dabar – 160,80 Eur. Kaina ne akcijos metu – 359 Eur. Įrenginiui taikomas vienkartinis laikmenos mokestis – 1,74 Eur. Plano laikrodžiui kaina po 6 mėn. nemokamo išbandymo – 4,90 Eur/mėn.

Planšetiniai kompiuteriai už 1 Eur

Neįtikėtinas pasiūlymas laukia ir tų, kurie užsisakys neribotų GB „Tele2 Laisvo interneto“ planą namams. Įsigijus neribotų duomenų planą už 18,90 Eur/mėn. ir pasirašius 24 mėn. sutartį, už simbolinį 1 Eur mokestį bus dovanuojama planšetė. Ji taps nepakeičiamu įrenginiu žaidimams, filmų ir laidų peržiūroms, naršymui internete ar net elektroninių knygų skaitymui.

Galėsite rinktis ryškų ir galingą „Samsung Galaxy TAB A7 WiFi 32GB“ arba patikimą ir ištvermingą „Lenovo IdeaTab M10 X306X SIM 32 GB“ planšetinį kompiuterį. Pirmojo kaina ne akcijos metu – 239 Eur, antrojo – 199 Eur. Planšetiniams kompiuteriams taikomas vienkartinis laikmenos mokestis – 5,25 Eur.

20 GB „Tele2 Laisvo interneto“ planas – nemokamai

Dar vienas puikus pasiūlymas „Tele2“ klientams. Visiems, kurie turi 2 ar daugiau telefono numerių vieno vartotojo vardu „Tele2“ tinkle, 20 GB „Tele2 Laisvo interneto“ planas dabar yra visiškai nemokamas. Jo mėnesinė įmoka šiuo metu – 0,00 Eur/mėn. Tad nieko nereikės mokėti visą sutarties laikotarpį. Taip klientai galės sutaupyti net 120 Eur. Pasiūlymas galioja sudarant 24 mėn. paslaugų teikimo sutartį ir įsigijant modemą (nuo 2,5 Eur/mėn.). Patrauklios nuolaidos taip pat taikomos 50 GB, 100 GB, 200 GB ir neribotų GB planams.

Ypatingi pasiūlymai populiariems telefonų modeliams

Pamėgtus telefonus dabar galite įsigyti ypač pigiai. Pavyzdžiui, ryškų

ir patvarų „Xiaomi Redmi Note 10 (128 GB)“ telefoną įsigysite su 1 Eur pradine ir 7,83 Eur mėnesine įmoka. Vienkartinis laikmenos mokestis – 0 Eur. Mokant visą sumą iškart telefonas kainuos 189 Eur. Telefono kaina ne akcijos metu – 229 Eur.

Lengvą, ploną ir stilingą „Samsung Galaxy A52 128 GB“ modelį įsigysite su 1 Eur pradine ir 13,25 Eur mėnesine įmoka. Mokant iškart telefonas kainuos 319 Eur. Kaina ne akcijos metu – 349 Eur.

Telefonus galite įsigyti mokant visą sumą iš karto arba nurodytomis įmokomis su bet kuriuo „Tele2“ planu ir 24 mėn. sutartimi.

Tuo tarpu perkantiems vieną iš „Samsung Galaxy S21“ serijos telefonų, už simbolinę 0,01 Eur priemoną dovanojamas itin lengvas ir patvarus planšetinis kompiuteris „Samsung TAB A7 LTE“. Įrangą galima įsigyti mokant visą sumą iš karto arba nurodytomis įmokomis su bet kuriuo „Tele2“ planu, nurodytą www.tele2.lt ir 24 mėn. sutartimi. Planšetės kaina perkant be sutarties – 73,31 Eur.

Daugiau informacijos apie pasiūlymus ir akcijas sužinosite www.tele2.lt arba paskambinę telefonu 117. Įrenginiams papildomai taikomas vienkartinis laikmenos mokestis. Pasiūlymų laikas ir įrenginių skaičius ribotas.

eSIM PASLAUGA – 6 MĖN. NEMOKAMAI

SAMSUNG Galaxy Watch

Nuo **4,43** €/mėn.

TELE2

Prisimenant Marijampolės sporto ištakas

Marijonų gimnazijos sportininkų piramidė. Priekyje sėdi J. Mozūraitis - Marijampolės šachmatų patriarchas 1924 m.

Gintautas ŽIBŪDA, krepšinio treneris, asociacijos „Marijampolės sporto veteranai“ viceprezidentas. Kokie sporto įvykiai ir žmonės davė pradžią sportui Marijampolėje, kaip ir kokios čia kūrėsi sporto organizacijos? Šie metai - gera proga tai prisiminti, nes prieš šimtmetį, 1921-aisiais mūsų mieste įsteigta viena iš devynių tuo metu Lietuvoje veikusių sporto organizacijų - Marijampolės sporto sąjunga (pirmasis vadovas Vincas Dovydaitis). Ji propagavo futbolą, tenisą, lengvąją atletiką ir davė pradžią organizuotam sportui mūsų krašte.

Tų metų dienraštis „Lietuva“ rašė: „Sporto sąjunga Marijampolėje įsikūrusi š.m. kovo mėn. Pradžioje darbas ėjo silpnai ir tai vien moksleivių remiamas. Susidariusi futbolininkų komanda viena vasarą lavinosi. Bet jau vasaros pabaigoj pastebėta gyvesnė darbuotė: buvo išrašytas iš Berlyno tenisas, kuris pritraukė daugiau narių; yra 2 krocketai. Ir jau dažnai dabar galima pastebėti sportininkus: vienus žaidžiant miesto sodne tenisą, kitus futbolą. Gal po minėtų rungtynių (spalio

2 d. Vilkaviškio futbolininkų kuopa buvo nuvykusi Marijampolėn ir su ten esančiais sportininkais ėjo futbolo rungtynių. Laimėjo vilkaviškiečiai 3:0) Marijampolės visuomenė daugiau susidomės pačiu sportu, gal įsirašys daugiau veiklų narių ir Sporto Sąjunga pasidarys daug didesnė.“

1922 m. žurnale „Lietuvos sportas“ (Nr. 5) rašyta: „Marijampolės jaunimas myli sportą ir judina jį savo tarpe. Nuo 1920 metų (nors tikroji sąjungos registravimo data 1921 m. balandžio 27 d. P. Kriaučiūno g. 11A - aut. past.) Sporto Sąjunga, kuri, galima tikėtis, šiais metais parodys savo darbo vaisius rungtynėse. Sporto Sąjungos valdyboje yra ir p. M. Radzevičiūtė, dėka jos sportas platinamas ir panelių tarpe. Reikia pasidžiaugti Marijampolės jaunimu.“

Tas pats žurnalas, tik jau kitame numeryje apie Marijampolės sportą rašė: „Sulig mūsų korespondento pranešimo, Marijampolėj pradeda plėtotis žaidimas beisbolė. (...) Pranešama, jog Marijampolėj jau gana plačiai buvo žaidžiama

RUGPJŪČIO 21 d. 16⁰⁰ STADIONE „SŪDUVA“

TARPTAUTINIS

GALIŪNŲ
TURNYRAS

Dalyvaus stipriausi Europos šalių atletai.
Renginio vedėjas Alvydas Kirkliauskas.
Koncertuos grupė „Bernužėliai“.

RENGINIO GLOBĖJA

MARIJAMPOLĖS
SAVIVALDYBĖ

GENERALINIS RĖMĖJAS

ALGA
GRUPĖ

Marijampoliečiai

Atkelta iš 1 p.

Stebuklinga lazdelė

Suprantama, tokio nuosmukio priežastis nėra išardyta krepšinio aikštelė - čia jau senokai niekas nerungtyniavo, nemėtydavo į krepšį, nes jis buvo sulankstytas, o asfalto danga - sueižėjusi. Miesto valdžia gal net nežinojo apie šį objektą, o jei ir žinojo, tai nesuko dėl jo galvos, nes visas jos dėmesys buvo sutelktas į daugiavilnių sporto areną. Ji turėjo tapti stebuklinga lazdele, kuri iškels Marijampolę į tokias aukštumas, kokiose ji buvo 2000-aisiais metais, kai marijampoliečiai Andrius Giedraitis ir Darius Songaila laimėjo Sidnėjaus olimpinė žaidynių bronzos medalius.

Tiesa, „lazdelė“ nemenkai kainuoja. Keliasdešimt tūkstančių eurų iš savivaldybės biudžeto, sumokėtų arenos architektūrinės idėjos konkurso laimėtojams bei prizinininkams, ekspertui iš Vilniaus, yra dėmesio neverta smulkmena lyginant su statybos kaina - apie 15 milijonų eurų. Tai ketvirtadalis šių

metų Marijampolės biudžeto.

Stigo „valstietiško“

Savivaldybė galėtų skirti milijoną kitą, jei didžiąją dalį atseikės Vyriausybė. Tai įprasta praktika nuo to laiko, kai tokie objektai nebefinansuojami Europos Sąjungos lėšomis, nes dauguma savivaldybių juos įsirengė.

Architektūrinės idėjos konkursas baigėsi dar funkcionuojant „valstiečių“ vyriausybei, tad Marijampolė valdančiųjų socialdemokratų akys nukrypo į mieste išrinktą Seimo narį Dainių Gaižauską. Nors tiek jis, tiek savivaldybininkai teigė padarę viską, kas nuo jų priklausė, pinigų arenai negauta.

Viena priežasčių (ir, matyt, svarbiausia) - per menkas „valstiečių“ svoris Marijampolės valdančiojoje daugumoje. Baimindamasi, kad socialdemokratams prisiims visus nuopelnus už areną, o tai būtų nemenkas kapitalas artėjant Seimo rinkimams, Sauliaus Skvernelio vyriausybė pinigų skyrė „valstietiškesnėms“ savivaldybėms.

Marijampolės jaunučių krepšinio komanda 1947 m. Iš kairės: G. Majorovas ir P. Švirinas, stovi J. Mateika, A. Juškauskas, J. Taraila

1921 metais, nors rungtynių nebuvo. (...) Labai būt malonu matyti Marijampolės ir Kauno beisbolo rungtynes, kas, manau paskatins ir kitus Lietuvos miestelius“.

Tačiau beisbolas neprigijo ne tik Marijampolėje, bet ir ilgą laiką Lietuvoje. 1921 m. plačiai pradėjo reikštis ir Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) Marijampolės skyrius. Marijampolės šauliai buvo labai aktyvūs sportininkai. Jie organizavo mieste sporto šventes, steigė sporto klubus, organizavo rungtynes, turėjo savo komandas

(„Perkūnas“, „Šaulys“). Jaunuosius sportininkus labai viliojo graži šaulių apranga.

Marijampolės ateitininkai 1921 m. taip pat jau buvo „pasiryžę steigti sporto sekcijas, įsijungti į LFLS (Lietuvos Fizinio Lavinimosi Sąjunga) ir darbu parodyti, kad žaidimai, sportas stiprina sveikatą, lavina kūno jėgas ir grožį“.

Mūsų kraštiečiai, vėliau Lietuvos prezidentas dr. Kazys Grinius straipsnyje „Senjojo gydytojo testamentas dalis“ (1922) rašė:

„Mano, kaip seno gydytojo, būtų

didžiausias noras ir, taip tariant, testamentas, kad jaunesnioji dabartinė karta įvestų Lietuvoj daugiau švarumo ir susispiestų į galingas sporto organizacijas. (...) Dėl to sportas turi būti išmintingose rankose.“

Įsikūrus pirmosioms sporto organizacijoms prasidėjo sportinis gyvenimas. Aktyviausiai reikėsi gimnazistai, šauliai ir kariai. Sporto pradininkams reikėjo didelio pasiryžimo ir ištvermės, nes nebuvo nei sporto aikštelių, nei salių, nei priemonių, tuo labiau lėšų

ir išmanymo, kaip tai daryti. Net pati sporto sąvoka atsikuriančioje valstybėje buvo beveik nežinoma, nedaug kam suprantama. Sporto pradininkų pavardės Marijampolės istorijoje mažai kam žinomos, o ne viena jų ir visiškai pamiršta.

Mūsų miesto sporto jubiliejus minimas 1921-1951 m. nuotraukų paroda, kurią Kultūros centre organizavo asociacija „Marijampolės sporto veteranai“. Šio rašinio autoriaus sukauptos unikalios kolekcijos fotografijose užfiksuoti sporto pradininkai,

pirmieji sporto švenčių dalyviai, basakojai krepšininkai, pirmosios sporto aikštelės, stadionai, sportinė apranga...

Tai padėka sporto pradininkams, buvusiems ir dabartiniams mūsų miesto sportininkams, jų mokytojams ir treneriams, sporto puoselėtojams ir propaguotojams, visiems, kurie už nuveiktus darbus nusipelnė pagarbos ir nuoširdaus padėkos žodžio.

Paroda kultūros centre (Vilkaviškio g. 2) veiks iki rugpjūčio 15 d.

S. Baskakovas (pirmas iš kairės) aktyvus sporto propaguotojas Marijampolėje ir V. Košuba (antras iš dešinės) miesto Kamuolio žaidimų sąjungos vadovas su krepšininkėmis 1938 m.

ių stabai prieš lietuvių antrąją religiją

Vėl ne tie valdžioje

Nežinia, kiek tai turėjo įtakos Seimo rinkimams, tačiau pernai Marijampolės socialdemokratai juos vėl „prapylė“ – šį kartą konservatoriui Andriui Vyšniauskui, kurio atstovaujama partija dominuoja Seime. Taip Sūduvos sostinės krepšinio „atgimimas“ atsidūrė Ingridos Šimonytės vyriausybės rankose.

Tikimybė, kad dėmesį į pandemijos suvaldymą sutelkusi centrinė valdžia skirs lėšų arenai, buvo minimali. Juolab kad Marijampolės konservatoriai yra savivaldybės tarybos opozicijoje, o joje ilgą laiką dirbęs A. Vyšniauskas buvo vienas aršiausių valdančiųjų kritikų. Be to, nė pusmečio nedirbusiai vyriausybei kritikos pažėrė Marijampolės meras, negalėjęs susitaikyti su faktu, kad socialdemokratai (Povilas Isoda buvo vienas šios partijos vicepirmininkų) antrą kadenciją paeiliui nustumti nuo šalies valdymo. Tai, be kita ko, reiškia ir sumenkusį finansavimą ne pirmos būtinybės objektams socialdemokratų valdomose savivaldybėse.

Pakartotina kombinacija

Pagaliau supratę, ką reiškia liaudies patarlė „Kaip šauksi, taip atsilies“, jaunieji Marijampolės socdemų vedliai pakeitė toną. Arena dabar jau statys ne jie (savivaldybė), o investuotojas, iš kurio savivaldybė per dešimt metų ar kitą sutartą laikotarpį palaipsniui išpirks objektą. Šis būdas vadinamas vieša ir privačia partneryste. Prieš šešetą metų tokia kombinacija buvo sutarta su UAB „Sumeda“, tačiau nepavyko, nes Kultūros paveldo departamentas uždraudė griauti buvusią P. Armino pradinę mokyklą, kurios vietoje turėjo iškilti sporto objektas.

Tada „Sumedos“ savininką investuoti įkalbėjo šviesios atminties meras Vidmantas Brazys. Dabar, „Miesto laikraščio“ žiniomis, investuotojo ieško vyrų krepšinio komandos „Sūduva-Mantinga“ savininkas Klemencas Agentas. Mat komanda, ne kartą iškovojo teisę žaisti Lietuvos krepšinio lygos (LKL) pirmenybėse, startuoti tarp stipriausiųjų negali, nes miestas neturi tinkamų išmatavimų salės.

Kai vizija „veža“

Kol savivaldybės vadovai diskutavo apie daugiafunkcę areną, rengė jos architektūrinių idėjų konkursą, aptarinėjo jo rezultatus, miesto pakraštyje (šalia „Regitros“) futbolo akademijos „Marijampolė city“ dalininkai ėmėsi įgyvendinti savo viziją – būti pirmąją privačia futbolo akademija Lietuvoje, turinčia visą infrastruktūrą. Ją sudarys jau naudojamas dengtas maniežas, baigiama įrengti pilnų matmenų aikštė ir kelios mažesnės, skirtos treniruotis. Buvusios statybos organizacijos patalpos šalia aikštyno pritaikomos viešbučiui, kavinei, sporto prekių parduotuvei, medicinos klinikai. Čia taip pat įsikurs akademijos administracija.

Projektas jau kelis metus įgyvendinamas privačiomis lėšomis, nes akademijos dalininkams rūpi, kad Marijampolę garsintų čia išugdyti futbolininkai, o ne užsieniečių „prifarširuota“ reprezentacinė „Sūduvos“ komanda.

O kokia Marijampolės krepšinio vizija? Arena, LKL žaidžianti

vyrų komanda... Viešoje erdvėje daugiau nieko negirdėti.

Kas bus, jeigu bus

Pasak K. Agento (jis ir Marijampolės krepšinio federacijos prezidentas), norint tinkamai konkuruoti LKL pirmenybėse, „Sūduva-Mantinga“ reiktų pastiprinti penkiais-šešiais žaidėjais. Žinoma, ne marijampoliečiais, nes ir antroje pagal pajėgumą - Nacionalinėje krepšinio lygoje komandai atstovauja vos vienas kitas Marijampolėje ugdytas žaidėjas.

Reiškia ir daugiafunkcėje arenoje, jeigu ji kada nors rasis, matysime dabartinės „Sūduvos“ futbolo komandos pavyzdžiu sukomplektuotą krepšinio ekipą. Gal tik su mažiau užsieniečių.

„Jums reikia, jūs ir statykite“

„Daugiafunkcė sporto arena reikalinga Marijampolei ir ji bus“, - taip ir panašiai pastaruosius keletą metų deklaruoja Marijampolės valdžia. Bet ar reikalinga arena marijampoliečiams? Tai, kad keli šimtai miestelėnų išreiškė nuo-

monę dėl architektūrinės idėjos projekto, nieko nereiškia. Atsiliepimai, balsavimai nekainuoja.

Skirtingai nei arena ar papildomos automobilių stovėjimo vietos prie daugiabučių. Pastarųjų marijampoliečiams neabejotinai reikia, todėl gyventojai susideda pinigų, nes tada prisideda savivaldybė, ir aikštelės plečiamos.

Kodėl tokios ar panašios viešos ir privačios partnerystės nepritaikius arenai? Pavyzdžiui, savivaldybė įkuria atitinkamą fondą (kaip paminklui „Tautai ir kalbai“), o kai gyventojai paaukvoja du trečdalius statybai reikalingų lėšų (apie 10 milijonų eurų), valdžia iš Marijampolės biudžeto ar kitų šaltinių prideda likusius.

Spėju, kad daugumos miestelėnų, išgirdusių apie tokią iniciatyvą, pirmoji reakcija būtų: „Jums reikia, jūs ir statykite.“

K. Agentas pastatytų. Juk jo įmonė „Mantinga“ stato naują gamyklą. Nes iš jos tikimasi pelno. Pastatytų ir savivaldybė. Jei kas skirtų daug pinigų. Dabar gi tu, kuriuos duoda gyventojai, užtenka nugriauti krepšinio stovą.

PARDUODA

Parduodu naujus klausos aparatus (pakraunami) - 50 eur ir žvejybos tinklą - 40 eur. Tel. 8-678 66028.

PERKA

Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunos, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas. Tel. 8-676 41155.

Superkame visų markių automobilius. Gali būti nevažiuojantys. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8-675 80030.

Miško investuotojai perka įvairių miškų visoje Lietuvoje

Pinigus sumokame iki sutarties pasirašymo pas notarą.

Skambinti tel.

8 693 05 535 MIŠKŲ FONDAS

UAB „Žalias turtas“

PERKAME MIŠKĄ IŠSIKIRTIMUI VISOJE LIETUVOJE

Konsultuojame kirtimo klausimais

Tel. 8 621 38 993

PASLAUGOS

Mediacijos paslaugos. Kreiptis tel. 8-699 97724.

SIENŲ ŠILTINIMAS
į oro tarpus
Tel. 8 696 42 020

REIKALINGA

Raseinių rajone reikalingi darbuotojai: gyvulių ūkyje, mėsos ceche, kaulintojai, skerdikai moterys ir vyrai. Atlyginimas nuo 700 eu. Apgyvendiname, maitiname. Tel. 8-672 50316.

AB „Vernitas“ reikalinga verpėja, karšėja. Atlyginimas iki 850 Eur. Kreiptis: Stoties g. 16, Marijampolė. Tel. 8-698 31149.

JUODELIAI **KVIEČIA!**

leškai vasarai darbo?

Medienos perdirbimo įmonė

UAB „Juodeliai“

siūlo:

vasaros darbą pagalbiniais darbuotojams

(700-800 Eur „į rankas“)

Atvešim į darbą autobusu arba kompensuosim kurą (yra papildomų sąlygų)!

Pavaišinsim gardžia kava bei sočiais sumuštiniais!

Apdrausim nuo traumų!

Darbo rūbais ir visomis reikalingomis darbo priemonėmis pasirūpinsime!

Įteiksime 100 Eur (į rankas) premiją už draugo rekomendaciją!

Nesėdėk namie! Ateik ir užsidirbk!

Skambink arba rašyk!
8-686-34981; 8-698-41844;

cv@juodeliai.lt

FurnMaster

Kviečiame jungtis prie mūsų sparčiai augančios komandos:

✓ **SIUVĖJAS (-US)** (baldinių apmušalų iš odos ir gobeleno siuvimas).

✓ **BALDŲ PRAMONĖS DARBININKUS (-ES)** (porolono klijavimas, baldų apmušimas, pakavimas, surinkimas).

✓ **KOMPLEKTUOTOJUS (-AS) (SANDĖLYJE)** (sandėlio lokacijų tvarkymas, produkcijos surinkimas).

▪ Atlyginimas priklauso nuo turimos darbo patirties, darbo rezultatu, mokami papildomi priedai.

▪ Nemokančius apmokome darbo vietoje.

▪ Darbas nuo 8.00 iki 16.30 val.

▪ Iš kitų miestų darbuotojus vežame įmonės transportu (derinama pokalbio metu).

UAB „FurnMaster“.

Tel. 8-683 60184.

El. p. jka@furnmaster.lt

ĮRANKIŲ NUOMA

Nuo 5 iki 10 parų -15%

Nuo 11 ir daugiau parų - 30%

Nuomojantis įrankius 5 paras ir ilgiau, sėkmadienio mokestis neskaičiuojamas

☎ **8 650 32 667**

📍 **Stoties g. 47, Marijampolė**

ALGA
K O N C E R N A S

PARDUODA

- Likusius nuo gamybos įvairius metalus dar tinkamus naudoti gamyboje.
- Naudotus metalo apdirbimo įrengimus, stakles ir įrankius.

NUOMOJA

- Patalpas biurui, gamybai, sandėliavimui ar kitai veiklai Marijampolėje, Gamyklų g.
- Patalpas Marijampolės centre, senamiestyje komercinei ar kitai veiklai Gedimino g. 1, Marijampolė.

Daugiau informacijos www.turtas.alga.lt arba telefonu 8 (686) 08077.

Skelbimai į laikraštį telefonu, trumpomis SMS žinutėmis!

SMS žinutėje rašykite: MAML, palikti tarpą ir įrašyti savo skelbimą, toliau siųsti numeriu 1679. Žinutėje negali būti daugiau kaip 160 simbolių (skaičiuojami ir tarpeliai). Priešingu atveju, bus dvi žinutės ir kaina padvigubės. SMS kaina 4,34 €. Kilus neaiškumams skambinti 8-606 11813

Mieli klientai, atnaujinome darbo laiką:

I-V 8-20 val.

VI 8-17 val.

VII 8-14 val.

Adresas: Stoties g. 47, Marijampolė

Reikalingi automobilvežių vairuotojai dirbti maršrutais Lietuva - ES valstybės - Lietuva. Komandiruotės trukmė pagal vairuotojo pageidavimą. Pageidautina panašaus darbo patirtis.

Kreiptis tel. 8-686-66907
El.p. info@kradis.eu

UAB „Kradis“,
Giedrių g. 145, Bučiūnų km.,
Vilkaviškio raj. LT-70192

VIDARA siūlo darbą:

PLATAUS PROFILIO STATYBININKAMS

Kreiptis: Gedimino g. 3A, Marijampolė. Tel. 8 685 67606

VIDARA STOGAI IR FASADAI

- Plieninės stogų dangos
- Lietaus nuvedimo sistemos
- Skardos lankstinių gamyba

RUUKI PARTNERIS

PROFESIONALUS STOGŲ IR FASADŲ CENTRAS

Stoties g.14, Marijampolė, tel.8-699-46959

SPECIALUS PASIŪLYMAS!

Liepos 23 d., penktadienis
ŽIŪROVAI ĮLEIDŽIAMŲ 18 VAL. PRADŽIA 19 VAL.

VILKAVIŠKIS, MIESTO PLIAŽAS

**RADŽI,
MIA,
grupė VYŠNIOS,
grupė RONDO,
grupė SADBOI!**

Pigesni išankstiniai bilietai jau prekyboje! Renginio dieną bilietai brangs!
Į renginį gėrimus įsinešti draudžiama!

BILIETUS PLATINA:

TECH GEDIMINO G. 13 TEL.: 861554631
Vero NEPRIKLAUSOMYBĖS G. 61, TEL.: 869620379
ELEKTRONINĖ SISTEMA
paySera

Partneriai: **Kapsai**, **inico**, **Santaka**, **Vilkaviškio**, **Suvaitkijos**, **Suvaizietis**, **Marijampolės**, **Sūduvos gidai**, **Miesto laikraštis**

STATYBOS RITMAS
Gamyklų g. 3, Marijampolė
Tel. (8 343) 71450, info@sr.lt

**KASAME KŪDRAS
ILGASTRĖLIU EKSKAVATORIUMI**

Transporto ir statybinių mechanizmų nuoma:
Tel.: 8 699 49060, (8-343) 70482 **www.sr.lt**

GAMYKLŲ G. 3, MARIJAMPOLĖ,
TEL. (8 343) 70744, 8 699 12591

UAB Ekobetonas
GAMINA ĮVARIŲ RŪŠIŲ BETONĄ IR BETONO MIŠINIUS
BETONAS PRISTATOMAS BETONO SIURBLIAIS, BETONVEŽĖMIS IR SAVIVARČIAIS
METALO GAMINIAI (ARMATŪRA)
Tel. 8 655 04687

Kviečia Kudirkos Naumiestis

Paskutinį mėnesio sekmadienį, liepos 25 d., nuo 10 iki 15 val. Vinco Kudirkos muziejaus (V. Kudirkos g.29) lankymas nemokamas. Kviečiame apsilankyti ekspozicijose, pasakojančiose apie „Varpo“ leidėjo gyvenimą bei veiklą, tautinio atgimimo laikotarpį, knygnešystės fenomeną ir Kudirkos Naumiesčio, unikalaus pasienio miesto, istoriją.

Muziejuje veikia paroda „Aukso žiedą dovanujo...“ apie vestuvių simboliką. Muziejaus darbuotojai parengė nemokamą orientacinį žaidimą. Jo dalyviai leis į pažinimo nuotykių po Kudirkos Naumiestį.

Geriausį „Tele2“ pasiūlymai: nemokamas interneto planas, nuolaidos telefonams, televizoriams ir paspirtukams bei daugybė dovanų

Vasarai išibėgėjus, „Tele2“ pristato patrauklių pasiūlymų įrenginiams, internetui ir išmaniajai televizijai. Nuolaidomis jau dabar galite pasinaudoti operatoriaus fiziniuose salonuose arba internetinėje parduotuvėje www.tele2.lt.

Interneto planas – nemokamai

Būti „Tele2“ šeimos dalimi ištisą apsimoka. Turintiems bent vieną pokalbių planą „Tele2“ tinkle, „Tele2 Laisvo interneto“ kaina yra mažesnė. Kuo daugiau numerių turite – tuo daugiau sutaupote.

Turintiems 2 ar daugiau telefono numerių vieno vartotojo vardu „Tele2“ tinkle, 20 GB interneto plano kaina dabar – 0,00 Eur/mėn. Pasiūlymas galioja sudarant 24 mėn. paslaugų teikimo sutartį ir įsigijant modemą (nuo 2,5 Eur/mėn.). Specialūs pasiūlymai taip pat taikomi 50, 100, 200 ir neribotų GB planams.

Išskirtinės nuolaidos telefonams

Populiarius telefonų modelius dabar galite įsigyti daug pigiau. Pavyzdžiui, ryškų ir patvarų „Xiaomi Redmi Note 10 (128 GB)“ telefoną įsigysite su 1 Eur pradine ir 7,83 Eur mėnesine įmoka. Vienkartinis laikmenos mokestis – 0 Eur. Mokant visą sumą iškart telefonas kainuos 189 Eur. Telefono kaina ne akcijos metu – 229 Eur. Telefonus galite įsigyti mokant visą sumą iš karto arba nurodytomis įmokomis su bet kuriuo „Tele2“ planu ir 24 mėn. sutartimi.

Perkantiems „Samsung Galaxy S21“ – planšetė dovanų

Dvigubas laimikis – perkantiems pasirinktą „Samsung Galaxy S21“ telefoną, už simbolinę 0,01 Eur priemoną dovanojamas planšetinis kompiuteris „Samsung TAB A7 LTE“. Įrangą galite įsigyti mokant visą sumą iš karto arba nurodytomis įmokomis su bet kuriuo „Tele2“ planu, nurodytą www.tele2.lt ir 24 mėn. sutartimi. Planšetės kaina be sutarties ne akcijos metu – 79 Eur.

Televizoriai – vos nuo 2 Eur/mėn.

Išpuodingoms sporto varžyboms, kokybiškam kinui ir įdomioms laidoms – išmanūs televizoriai vos nuo 2 Eur/mėn. Pasiūlymas galioja užsakant įrangą su „Tele2 Laisvo interneto“ planu „Neriboti GB“ (18,90 Eur/mėn.) ir 24 mėn. sutartimi. Pradinė įmoka – 1 Eur.

Paspirtukai tik nuo 6,66 Eur/mėn.

Jei jau kurį laiką svajojate riedėti nuosavu elektriniu paspirtuku, dabar atėjo tinkamas metas jį įsigyti. Paspirtukų kainos prasideda vos nuo 6,66 Eur/mėn. Tokia kaina taikoma išvermingam „Xiaomi Pro 2“ modeliui. Pasiūlymas galioja užsisakius

„Tele2 Laisvo interneto“ planą „Neriboti GB“ ir pasirašius 24 mėn. sutartį. Paspirtuko kaina iš viso – 241 Eur. Įprasta paspirtuko kaina be sutarties ne akcijos metu – 549 Eur.

Pasiūlymai kitiems elektrinių paspirtukų modeliams galioja su bet kuriuo „Tele2 Laisvo interneto“ www.tele2.lt skelbiamu planu, sudarant 24 mėn. sutartį ir mokant už įrangą dalimis per 36 ar 24 mėn. Įrangai taikoma pradinė įmoka – 1 Eur. Modemo kaina į pasiūlymą neįskaičiuota ir prasideda nuo 2,5 Eur/mėn.

Robotas siurblys dovanų

Dovanų gauti labai paprasta. Užsisakykite „Tele2 Laisvo interneto“ planą nuo 15,90 Eur/mėn., o mes jums padovanosime puikų namų pagalbinių – robotą dulkių siurbli „Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop Pro“. Pradinė įmoka – 0,01 Eur. Dovanos vertė – 349 Eur.

Pasiūlymas galioja tik užsakant su „Tele2 Laisvo interneto“ 200 GB (15,90 Eur/mėn.) ar neribotų GB (18,90 Eur/mėn.) planu bei pasirašant 24 mėn. paslaugų teikimo sutartį. Modemo kaina į pasiūlymą neįskaičiuota ir prasideda nuo 2,5 Eur/mėn.

Išmanioji televizija „Go3“ – visą vasarą nemokamai

Visą vasarą išmaniaja televizija „Go3“ mėgautis nemokamai. Užsisakykite „TV + Filmai“ arba „TV + Filmai + Sportas“ paketą dabar ir nemokėkite iki rugsėjo 1 d. Pasiūlymu galite pasinaudoti užsisakę vieną iš minėtų paketų ir pasirašę 24 mėn. sutartį. TV priedėlio nuomos kaina į pasiūlymą neįskaičiuota ir prasideda nuo 2,5 Eur/mėn.

Daugiau informacijos apie pasiūlymus ir akcijas sužinosite www.tele2.lt arba paskambinę telefonu 117. Įrenginiams papildomai taikomas vienkartinis laikmenos mokestis.

Pasiūlymų laikas ir įrenginių skaičius ribotas.

INTERNETO PLANAS – NEMOKAMAI!

TELE2 klientams

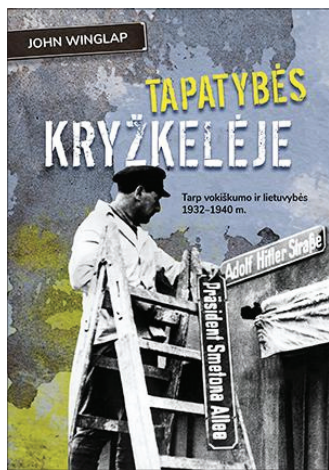
NEUTRALUS
LAIRĖ
LIUDESYS
NUOSTABA
PYKTIS

DI PATVIRTINTA DARBINTO INTELEKTO

TELE2 INOVACIJŲ SIURBS...
TELE2

0 €/mėn.

Leidykla „Briedis“ pristato

Autobiografinėje knygoje iš Klaipėdos krašto kilęs Erikas Pempė trečiuoju asmeniu pasakoja savo gyvenimo istoriją. Gimęs lietuvių kilmės šeimoje, bet auklėtas vokiečiu, 1923 m., kai Klaipėdos kraštas atitenka Lietuvai, autorius atsiduria tautinės tapatybės paieškų kryžkelėje ir turi pasirinkti: vokiečiai jis ar lietuvis?

Pasirinkęs lojalumą Lietuvai, pripažinęs pirminį gimtojo krašto ir savo paties kilmės lietuviškumą, autorius susiduria su

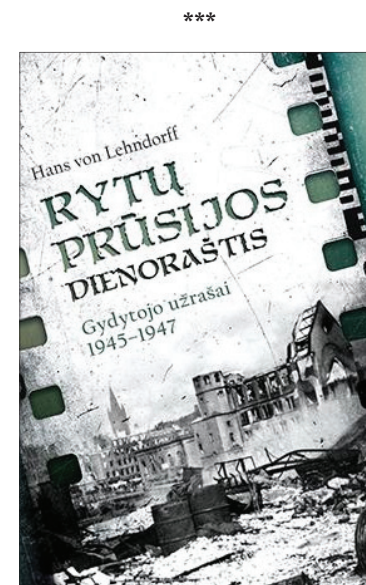
rimtais iššūkiams. Vokiečiai jį laikė išdaviku, o dalis lietuvių – lojalumo stokojančiu „meme-lenderiu“. Knygoje E. Pempė vaizdingai aprašo savo virsmą, abejones, mokslus, darbą fizinės kultūros mokytoju. Įvykiai rutuliojasi sudėtingu Lietuvai laikotarpiu: tarpukariu, Hitleriui apsilankius Klaipėdoje ir atplėšus miestą 1939 m. kovą, per sovietų okupaciją 1940-aisiais.

Po trisdešimties metų holokausto išlikėlių jau nebebus, todėl ši knyga – Evos laiškas ateities kartoms.

Evą naciai suėmė per penkioliktojo jos gimtadienį, kaip ir tūkstančius kitų žmonių, sugrūdo į tamsius, ankštus gyvulinius vagonus, nugabeno per visą Europą ir išmetė prie Aušvico–Birkenau koncentracijos stovyklos vartų. Ji išgyveno dėl savo ryžto, motinos Fritzi meilės ir rūpesčio. Išlaisvinus Aušvicą, Eva ir Fritzi pradėjo ilgą kelionę namo. Jos beviltiškai ieškojo tėvo Ericho ir brolio Heinzo, kurie koncentracijos lageryje nuo jų buvo atskirti. Netrukus atėjo tragiška žinia – abu vyrai žuvo.

Prieš karą Amsterdame Eva susidraugavo su bendraamžė Anne Frank. Jos sulaukė skirtingo likimo, bet Eva visą gyvenimą liko susijusi su drauge – po karo Anne tėvas Ottas Frankas grįžo į Nyderlandus ir dėl abipusio sielvarto bei netekčių artimai ėmė bendrauti su Evos motina. Jie susituokė 1953 metais, ir Ottas tapo Evos patėviu.

Skausmingas ir atviras Evos pasakojimas apie išgyvenimą per karą leidžia iš arti pažvelgti į tuometinį siaubą. Apžvelgiamos jos pastangos gyventi po karo, motinystė ir santuokos patirtis, noras tęsti patėvio Otto darbą – užtikrinti, kad Anne Frank niekada nebūtų pamiršta.

Hanso von Lehndorffo (1910–1987) knyga „Rytų Prūsijos dienoraštis. Gydytojo užrašai 1945–1947 metai“ mus nukelia į Antrojo pasaulinio karo pabaigą ir ankstyvąjį pokarį. Vokiečių kariuomenę stumianti Raudonoji armija įsiveržia į Rytų Prūsiją – „fašistinio žvėries irštvą“, kaip skelbė Stalino propagandininkai. Kaimas po kaimo, miestelis po miestelio niokojami ne tik įnirtingų kautynių, bet ir atėjūnų teroro, plėšimų, žudynių, prievartavimų.

Neišvengiamai artėjant negailingam priešui, iš senos ir garbingos Rytprūsių giminės kilęs šios knygos autorius gydytojas chirurgas nenuilstamai atlieka savo pareigą vienoje Karaliaučiaus ligoninėje. Prieš jo akis rutuliojasi tikra tragedija: nuo raudonojo maro besitraukiančių pabėgėlių virtinės, miesto apšaudymai ir bombardavimai, kasdieniai pranešimai apie vis naujas aukas.

Ir štai aklos neapykantos bei keršto troškimo apsvaiginti raudonarmiečiai jau Karaliaučiuje. Visi keliai atkirsti. Gydytojas H. von Lehndorffas supranta, kad reikia kliautis tikėjimu, dirbti toliau ir stengtis žiūbūt išgyventi.

Kryžiažodis

Sudarė Danutė Šulcaitė

Gamtos reiškinys danguje – šiaurės ...	Kiliminių š. kresnas paukštis through snapu	8							Ilgai ruošėsi, rengėsi, krapštėsi
				„Nuo ... nepabėgsi“	Žiauri pramoga Ispanijoje				Trigonometrinė funkcija
								4	
				Kurą deginti, kaitinti, šildyti	Dainininkė ... Starošaitė				Labai kietas, skilus akmuo
				Moteriškų skrybėlių gamintoja Ploatas matuojamas ...				2	
	Apibūdina, išreiškia	Išvaikščiojau ... ir išilgai	5	Japonų teatras (vaidina tik vyrai)	Istatymų sargai ... griežtų priemonių	Būna, yra			
	Lyg, tarsl	Odinių drabužių ir kailių gamintoja				Apvalaina			Moteris, įeinanti į organizaciją
									Kaip ... , taip pjausi
				Turkijos ežeras					
	K. Vildžiūno filmas „Kai apkabinsiu ...“		3					K. Kubilinsko knygelė vaikams „... melagė“	1
Sakyk tiesiai ...!	Estijos istorinė sritis Naminis gyvulys			V. Šekspyro tragedija „Karalius ...“					
									Godžiai, negražiai valgysi

1
2
3
4
5
6
7
8

Kryžiažodžio atsakymus SIŪSKITE trumposiomis SMS žinutėmis

1679

SMS žinutėje rašykite: RK1, palikti tarpą, įrašyti atsakymą ir vardą, pavardę.

SMS kaina 0,57 €

Atsakymus siųskite iki rugpjūčio 6 d. 12 val. Laimėtojas bus paskelbtas kitame laikraščio numeryje

Kilus neišskumams skambinti 8-606 11813

Knygą „Šedevras“ laimėjo Gabrielė DULINSKAITĖ.

Prizą atsiimti redakcijoje, Kauno g. 15 (II a., 6 kab.), prieš tai susitarus tel. 8-605 99998

Kryžiažodžio (Nr. 15) atsakymas: DVEJETAS

Vertikaliai: Velodromas. Kameloto. EEB. Sen. Marna. Rašytoja. DLI. Ubas. Vis. Penės. Gėdysi. Rietena. Liv. Atitiko. Sonatina.

Horizontaliai: Rupertas. Viada. Šunkelis. Esysbė. Omletas. Elis. Onos.

Įniko. Avon. Otomanė. Erdvi. Stenlis. Baisiausia.

Vasaros gėlynuose šeimininkauja viendieniai žiedai

Živilė BILOTAITĖ-JOKUBAUSKIENĖ. Iš kuklių ir neišvaizdžių laukinių augalų selekcininkai sukūrė tūkstančius jų veislių – ir kasmet sukuria šimtus naujų. Būdamos vienos nereikliausių, vasaros viduryje jos tampa ir vienomis puošniausių gėlynu žiedų. Tai – viendienės gėlės, kurių daugiau kaip 350 veislių šiuo metu sužydo Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sode Kaune.

„Michael Bennett“

Vasaros gėlynu šeimininkės viendienės žavi savo įvairove ir unikaliais, paprastai tik vieną dieną žydinčiais žiedais, kuriuos jau kitą rytą pakeičia kitas išsiskleidęs žiedas. Ir taip – iki pat rudens.

Nors viendienės nėra savaiminis Lietuvos augalas, tačiau nuo seno auginamos kaip dekoratyvi, atspari Lietuvos klimatinėms sąlygoms gėlė. Rašytiniuose kinų šaltiniuose minimos keli tūkstančiai metų prieš Kristų, tik XV a. viendienės atkeliavo į Europą iš Rytų Azijos: tai buvo dvi laukinės rūšys – rusvoji viendienė (*H. fulva*) ir geltonoji viendienė (*H. lilio-asphodelus*). Netrukus, apie XVI a., jos pasiekė ir Lietuvą; gan seniai mūsų krašte auginama ir rusvosios viendienės veislė „Kwanso“ (išvesta 1860 m.) bei forma *variegata*.

Įdomus faktas: pastebėjęs, kad augalo žiedynas kasdien išsiskleidžia po vieną ar du žiedus, kurie vakare nuvysta, o rytą juos pakeičia kiti, botaninį pavadinimą davė legendinis mokslininkas Karlas Linėjus: *Hemerocallis* – nuo graikų k. „hemera“ – diena, „kallos“ – grožis. O štai lietuvišką vardą „viendienė“ sukūrė ir pasiūlė Lietuvos botanikos tėvu vadinamas Jurgis Pabrėža.

„Kad tai yra kantrus, atsparus ir ištvermingas augalas, liudija ir tai, kad nemažą dalį Botanikos sode augančių viendienių radau atėjusi čia dirbti prieš kelias dešimtis

metų. Tinkamai prižiūrimi, persodinami ir padauginami šie augalai sėkmingai auga ir veši iki dabar. Tiesa, naujos, įvairiausiais raštais ir formomis žavinčios viendienių veislės toli gražu ne visos tokios atsparios. Ypač viendienės nemėgsta ilgos sausros ir užmirkimo,“ – pasakoja viendienių kolekciją prižiūrinti VDU Botanikos sodo botaninių kolekcijų vyr. kuratorė Rita Maršelienė.

Sodo centre susodintoje viendienių kolekcijoje galima pamatyti tiek senųjų, tiek modernių viendienių veislių, sukurtų pasaulio ir Lietuvos selekcininkų (J. A. Liutkevičiaus, E. Misiukevičiaus, K. Vyšniausko).

Viendienių skirstymas be galo įvairus, kaip ir skiriasi paties augalo rūšys bei veislės. Tad pasirinkti augintojams yra iš ko: tiek pagal kero formą (ji gali būti kompaktiška arba išsidraikiusi), tiek pagal aukštį (nuo 40 cm siekiančių žemiausių iki daugiau kaip metrą išstypstančių aukščiausių), pagal lapalakščio plotį (siauri lapeliai būna iki 1,5 cm pločio, plačiausi – daugiau kaip 3 cm). Skirtingos viendienės kasdien gali pražydyti ir skirtingą žiedų skaičių ant vieno žiedkočio: kai kurios – po vieną, o kitos – po 3 ir daugiau. Esama tokių veislių, kurios ant vieno žiedkočio gali išauginti net iki 100 žiedų!

Kai kurių viendienių žiedai saulės šviesoje spindi: jų spindesys dar kartais skirstomas į deimantišką, sidabrinį ir auksinį.

Viendienės galima pasirinkti ir pagal žydėjimo laiką: ankstyviausios pražysta iki birželio 20 d., vėlyviausios – rugpjūčio pradžioje, dar kitos žydi pakartotinai (tiesa, ne taip gausiai), tad spalvomis džiugina visą vasarą ir šiltą rudenį.

Ne visos viendienės yra dienos augalas: esama tokių, kurios išsiskleidžia ir žydi tik nakties metu – rytą žiedai susiskleidžia ir nuvysta. Dar kitos žydi ilgiau nei parą – pirmąją dieną žiedai būna pusiau praviri, antrąją dieną pilnai išsiskleidžia ir baigia žydėti vakare.

Na ir, žinoma, pačių žiedų įvairovė gniaužia kvapą: jie gali gerokai skirtis ne tik savo dydžiu (smulkiausieji bus iki 7,5 cm, pavyzdžiui, veislė „Mini Stella“, stambiausieji – daugiau nei 20 cm, pavyzdžiui, „Enigma“), bet ir formomis: nors rūšinių viendienių žiedų vyraujanti forma primena varpelį, tačiau selekcininkų sukurtos veislės stebina įmantriais siluetais ir faktūromis. Vien pagal žiedo formą viendienės skirstomos į 20 grupių: nuo pilnavidurių ar voriškų iki garbanotų ar netipinių.

Ne mažiau skirstymo ir į spalvų grupes, kuriose spalvų skalė itin plati. Tiesa, kol kas nėra sukurta vienadienių veislių su švariai baltos ir švariai mėlynos spalvos žiedais – tad tokių jų net ir norėdami nerasite. Užtai šiuo metu madingos viendienės žalsvais žiedais, pavyzdžiui, „Green Python“.

Pagaliau net ir savo kvapu viendienės gali būti labai skirtingos: nuo nekvepiančių ar kvepiančių silpnai iki kvepiančių stipriai ir maloniai ar stipriai ir nemaloniai.

„Iš tiesų norint auginti viendienės specialių žinių nereikia. Tai vieni nereikliausių augalų. Tačiau sunkiau augti ar net sunyks pasodintos užmirkstančioje, šlapioje dirvoje. Tinkamai parinkus vietą, sudarius optimalias augimo sąlygas, jos augintoją džiugins ne vienerius metus. Manoma, kad vienoje vietoje viendienės gali augti iki 15 metų. Dauguma veislių mėgsta saulėtą arba su minimaliu pavėsiu vietą. Svarbu, kad saulės spinduliai jas apšviestų ne mažiau kaip 6 valandas per parą,“ – pasakoja R. Maršelienė.

Ji taip pat priduria, kad viendienės turi galingą šaknų sistemą, tad Lietuvos klimato sąlygomis pavasarį drėgmės joms užtenka, o vasarą – neretai užklumpa sausra. Tuomet viendienės reikia laistyti nedažnai, bet gausiai, geriausia vakare, stengiantis, kad kuo mažiau vandens pakliūtų ant kero. Tai ypač aktualu žydėjimo metu, nes jeigu ant žiedpumpurių lieka lašai, tai kitą dieną skleidžiasi dėmėti žiedai.

Voriškoji viendienė „Jūros arklukas“

„Fooled me“

Viendienių žydėjimas

Saldumynų receptai iš praeities

Rimvydas LAUŽIKAS, profesorius, knygos „Istorinė Lietuvos virtuvė“ autorius. Nors saldumas yra laikomas vienu iš pamatinių ir lengvai žmogaus atpažįstamų skonių, senovės lietuviai jo paragaudavo retai. Mūsų protėviai, ko gero, buvo smaližiai, tai įrodo archeologės Rimutės Rimantienės Nidos senovės gyvenvietėje rastos džiovintų miškinų obuoliukų atsargos, kurias kažkas paslėpė prieš 4000–5000 metų.

XV amžiaus pradžioje apsilankiusieji Lietuvos valdovų Jogailos ir Vytauto puotose galėdavo paragauti saldžių bandelių, vaflių, dabartinį obuolių sūrį primenančių sausųjų uogienių, saldžių sūrinių bei lietuviškos klasikos – šviežio agurko su medumi.

XVI-XVII amžiais Lietuvos vadovų ir didikų saldujį stalą praturtino miltiniai kepiniai: tortai ir pyragai su saldžiais įdais bei įvairūs sausainukai. Tuomet išpopuliarėjo daugelis saldžių desertų, kuriuos šiandien vis dar būtų galima laikyti

nebūdingais lietuviškajam stalui. Tai marcipanai, *crème brûlée*.

Vertėtų atsižvelgti ir į kitus mūsų krašto skanėstus, pavyzdžiui, varškės saldumynus: arkasus, pyragus-bobas arba skystuosius konfitiurus, gamintus vaisius ir uogas užpilant karštu sirupu.

Beje, ledai ir šokoladas tarp diduomenės išpopuliarėjo tik XVIII amžiuje.

Arkasas

Reikia: 1,5 litro saldaus pieno; 0,5 litro rauginto pieno; 200 g grietinės; 4 kiaušinių; 60 g cukraus; 100 g razinų; 200 g plakamos grietinės; šiek tiek cinamono ir rudojo cukraus.

Gamyba: raugintą pieną išplakite su kiaušiniiais ir grietine. Šį mišinį įmaišykite į saldų pieną, įdėkite cukraus, razinų ir vėl viską išmaišykite. Tuomet gautą masę įkaitinkite, nuolat maišykite, kad nepridegtų, kol atsiskirs varškė. Tada supilkite viską į skepetą ar kiaurą indą, kad masė nuvarvėtų ir atauštų.

Prieš patiekiant arkasą, papuoškite ją plakta grietinėle, pabarstykite cinamonu ir rudoju cukrumi.

Alberto arbatiniai sausainiai

Reikia: 300 g cukraus; 240 g gerai susmulkintų migdolų; 180 g kvietinių miltų; 12 kiaušinių trynių; 14 kiaušinių baltymų; 60 g susmulkintų apelsinų žievelių cukatų; arbatinio šaukštelio cinamono miltelių; pusės arbatinio šaukštelio maltų gvazdikėlių; šiek tiek tarkuotos citrinos žievelės.

Gamyba: gerai sumaišykite cukrų, migdolus, trynius bei du baltymus ir viską palaikykite dvidešimt minučių. Tada įdėkite likusius 12 baltymų ir gerai išplakite, tuo pat metu į tešlą po truputį beriant miltus, karamelizuotas apelsinų žievelės ir prieskonius. Vėliau iš tešlos suformuokite sausainukus, išdėliokite juos į sviestu pateptą ar miltais pabarstytą skardą ir kepkite orkaitėje, kol sukietės.

Baklažanai ir desertui

Brigita BARATINSKAITĖ, „Maxima“ Maisto gamybos departamento vadovė. Baklažanai yra puikus vitaminų C, B6 ir mineralų šaltinis, taip pat juose yra magnio, fosforo, skaidulų, folio rūgšties bei kalio. Šias daržoves į savo valgiaraščius turėtų įtraukti ir žmonės, norintys pagerinti širdies veiklą. Be to, reguliariai valgomi baklažanai mažina cholesterolio kiekį, padeda kovoti su mažakraujyste, o jų sudėtyje esantis manganas suteikia apsaugą nuo vėžinių susirgimų.

Svarbiausia, jog baklažanuose yra gausu natūralių bei ypatingai organizmui svarbių medžia-

gu, kurios gerina mūsų psichinę sveikatą, padeda atminčiai, palaiko nervų sistemos veiklą bei smegenų funkcijas. Taigi sveikuoliai šiomis daržovėmis gali pagardinti salotas arba makaronus, tuo metu drąsesni ir naujų skonių išsiilgę kulinariai jas gali panaudoti ir desertams, pavyzdžiui, pyragams bei pudingams. Tiesa, derėtų prisiminti, kad tinkamai neparuošus baklažanų žievelės, patiekalui ji gali suteikti kartumą. Tačiau neišsigąskite – prieš ruošiant maistą šią daržovę tereikia pamirkyti sūdytame vandenyje ir vėliau nuplauti.

Įdarytas daržovėmis

Reikia: baklažano, didelio svogūno, 2 trintų česnako skiltelių, 150 g šviežių pievagrybių, pusės cukinijos, raudonosios paprikos, 2 pomidorų, saujos tarkuoto parmezano sūrio, saujos smulkintų petražolių, pusės šaukštelio džiovintų čiobrelų, šlakelio aliejaus, šiek tiek druskos ir pipirų.

Paruošimas: baklažaną perpjaukite išilgai. Šaukštu išskaptuokite minkštumą ir iš karto smulkiai jį supjaustykite. Kitas daržoves usmulkinkite nedideliais kubeliais.

Tuomet įkaitinkite keptuvę ir troškinkite svogūną, kol šis suminkštės. Po to suberkite grybus, cukiniją, raudonuosius pipirus ir baklažanų minkštumą. Visą troškinkite 4–6 minutes arba iki kol daržovės apskrus. Vėliau sudėkite pomidorus, petražoles ir prieskonius. Visą troškinkite dar 5 min.

Po to daržoves tolygiai paskirstykite išskobtuose baklažanuose ir apibarstykite visą parmezano sūriu. Dėkite baklažanus ant kepimo popieriumi patiestos skardos ir kepkite iki 200 laipsnių įkaitintoje orkaitėje apie 20–25 min.

Šokoladinis pyragas

Reikia: 2 baklažanų, plytelė juodo šokolado, 2 kiaušinių, 40 g kakavos, 100 g rudojo cukraus, 50 g smulkintų migdolų arba lazdynų riešutų, 2 šaukštelių kepimo miltelių, nedidelio gabalėlio sviesto, žiupsnelio druskos.

Paruošimas: įkaitinkite orkaitę iki 180 laipsnių temperatūros ir sviesto gabalėliu ištepkite 20x8 cm pyrago kepimo formą. Tuomet nenulepus baklažanus supjaustykite mažais kubeliais ir garinkite juos apie 20 min. garų vonelėje, kol šie minkštės. Vėliau per sietelį nukoškite ir gerai nusausinkite.

Sudėkite baklažano gabalėlius į maisto smulkintuvą ir malkite iki vientisos masės. Tuomet susmulkinkite šokolado plytelę ir suberkite į baklažanų masę. Pamatysite, jog šokoladas pradės gražiai lydėtis – leiskite jam visam ištirpti.

Kai šokoladas ištirps, į maisto smulkintuvą sudėkite likusius ingredientus – viską sumalkite iki vientisos masės. Vėliau ją supilkite į paruoštą pyrago formą ir kepkite orkaitėje apie 30–40 min. Tuomet ištraukite iškepusį pyragą iš orkaitės ir leiskite atvėsti. Prieš patiekdami, pagardinkite jį plakta grietinėle ir mėgstamomis uogomis.

Baklažanų pyragas puikiai atskleidžia, kokia universali yra ši daržovė. Kiekviename patiekale ji gali atsiskleisti vis kitokiais skoniais ir spalvomis – ir nesvarbu, ar tai būtų pagrindinis patiekalas, ar desertas. O šis saldėsis yra tik vienas iš pavyzdžių, ką galima konditerijoje nuveikti su baklažanais. Iš jų galite kepti spurgas arba švelnius cinamoninius pyragus.

Raudonos ar žalios daržovės?

Jolanta SABAITIENĖ, prekybos tinklo „Iki“ daržovių ir vaisių ekspertė. Kuo spalvingesnė mūsų salotų lėkštė, tuo daugiau gerųjų medžiagų gauname, tačiau sveikatingumo lenktynėse prieš žalias daržoves laimėtų raudonosios.

Organizmui naudingiausias šviežios, neparuotos ar kitaip termiškai neapdorotos daržovės. Planuojant valgiaraštį svarbu atkreipti dėmesį ir į spalvą. Štai raudonoji paprika turi daugiau vitamino C ir beta karoteno nei žalioji. Be abejo, nereikėtų rinkti tik vienos spalvos daržovių, tačiau raudonųjų vartoti reikėtų kur kas dažniau.

Viena svarbiausių savybių, dėl kurios giriamos raudonosios daržovės – jų antioksidacinis poveikis. Pavyzdžiui, raudonuose pomidoruose gausiai aptinkami pigmentiniai antioksidantai gali padėti sumažinti cholesterolio kiekį kraujyje ar net sumažinti išeminės širdies ligos ir insulto riziką.

Be to, raudoną spalvą vaisiams ir daržovėms suteikiantys bioflavonoidai gali padėti sumažinti organizme besikaupiančių lėtinių, onkologinių ligų riziką didinančių laisvųjų radikalų kiekį.

Pomidorai, burokėliai bei kitos ryškiaspalvės daržovės yra laikomos profilaktine priemone ne tik nuo vėžinių susirgimų, bet ir nuo atminties silpnėjimo, be to, padeda palaikyti normalią šlapinimosi veiklą. Nederėtų pamiršti ir dar vienos svarbios šių daržovių savybės – odos apsaugos nuo UV spindulių.

Raudonosios daržovės, kuriomis vertėtų praturtinti mitybą: pomidorai, ridikėliai, burokėliai, raudonosios saldžiosios paprikos, čili pipirai, raudonieji kopūstai, raudonieji svogūnai, rabarbarai.

Žaliosios daržovės dažniausiai renkasi atidžiai prižiūrintieji svorį bei norintieji atsikratyti papildomų kilogramų, mat jos lengvai virškinamos, turi mažai kalorijų ir turtingos ląsteliene. Tad dideliu vitamino K, kalcio ir antioksidantų kiekiu pasižymintys špinatai ir lapiniai (kale) kopūstai – vieni dažniausių sveikuoliškų kokteilių ingredientų.

Žaliosios daržovės pasižymi ir imuniniu poveikiu bei gali apsaugoti nuo peršalimo ligų. Be to, jos padeda susikonsoliduoti, nusiraminti bei geriau susitvarkyti su stresu. Todėl tiems, kurie pajutę įtampą griebiasi saldumynų, patariama suvalgyti agurką ar pasigaminti nedidelį dubenėlį lengvų salotų.

Nepamirškite šių žaliųjų daržovių: špinatai, agurkai, gražgarstės, cukinijos, brokoliai, romaninės salotos, gūžiniai ir kininiai kopūstai, porai, avokada, artišokai, žaliosios paprikos, šparagai, žirniai ir jų ankštys.

